

Rugsėjo 25 dieną Jungtinių Tautų (JT) Žmogaus teisių taryboje Nepriklausoma tarptautinė tyrimų komisija Ukrainai (Independent International Commission of Inquiry on Ukraine) pristatė informaciją apie gausius Rusijos karo prieš Ukrainą sukeltus žmogaus teisių pažeidimus.

Šioje diskusijoje Lietuvos užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis Šiaurės-Baltijos (NB8) valstybių vardu perskaitė bendrą pareiškimą ir pasmerkė 19 mėnesių trunkančios Rusijos agresijos prieš Ukrainą padarinius žmogaus teisių padėčiai. Bendrame Lietuvos, Latvijos, Estijos, Danijos, Švedijos, Suomijos, Norvegijos ir Islandijos pareiškime išreikštas susirūpinimas dėl Rusijos nuolatinio ir tyčinio Ukrainos civilių gyventojų kankinimo, žudymo, seksualinio smurto bei tęstinio gyvybiškai svarbios civilinės infrastruktūros naikinimo (pasisakymo vaizdo įrašas parsisiųsti <https://we.tl/t-OVCNifKpp8%20>).

8 Šiaurės-Baltijos valstybių pareiškime akcentuota būtinybė užtikrinti atsakomybę už visus Rusijos įvykdytus tarptautinės teisės pažeidimus, įskaitant už sisteminį vaikų perkėlimą.

„Rusijos vykdomas neteisėtas ukrainiečių vaikų perkėlimas į Rusiją, jos okupuotas teritorijas ir į Baltarusiją gali būti laikomas karo nusikaltimu. Vaikai turi būti saugiai sugrąžinti, o nusikaltusieji – nubausti, šiame kontekste Tarptautinio Baudžiamojo Tribunolo sprendimas išduoti arešto orderius Rusijos prezidentui Vladimirui Putinui ir žmogaus teisių komisarei Marijai Lvovai-Belovai yra pirmas žingsnis siekiant teisingumo“, – pareiškime pabrėžė G. Landsbergis.

Žmogaus teisių taryboje Šiaurės-Baltijos šalys taip pat išreiškė paramą Europos Tarybos registruui dėl Rusijos invazijos į Ukrainą padarytos žalos, kuris prisidėtų prie finansinės Rusijos atsakomybės užtikrinimo.

Nepriklausoma tarptautinė tyrimų komisija įsteigta Žmogaus teisių taryboje 2022 metų kovo 4 d. tirti visus žmogaus teisių, tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus, sukeltus Rusijos agresijos prieš Ukrainą, ji reguliariai pristato surinktus duomenis Žmogaus teisių taryboje.

Lietuva šiuo metu yra pilnateisė JT Žmogaus teisių tarybos – vienos pagrindinių JT institucijų, sudarytos iš 47 valstybių, narė. Žmogaus teisių taryba prisideda prie žmogaus teisių stiprinimo visame pasaulyje, stebi valstybių progresą ginant pamatines žmogaus laisves ir reaguoja į šių pažeidimus bei teikia rekomendacijas.

Lietuva pirmą kartą istorijoje į Žmogaus teisių tarybą išrinkta 2021 metų rudenį bei savo

kadenciją tęs iki 2024-ųjų pabaigos.

